

گزارش‌های کوتاه علمی

آفات و بیماری‌های گیاهی
جلد ۷۰، شماره ۲، اسفند ۱۳۸۰

اولین گزارش زنبورهای *Rpsychophagus omnivorus* (Walker) و *Chouioia cunea* (Yang) پارازیتوئیدهای پروانه سفید امریکایی درختان *Hyphantria cunea* Drury (Lep.: Arctiidae) از ایران. ولی الله رضایی، سعید محرمی پور، علی اصغر طالبی. گروه حشره شناسی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، صندوق پستی ۱۱۱-۱۴۱۱۵، تهران

پروانه سفید درختان در تابستان ۱۳۸۱ برای اولین بار توسط آقای دکتر منصور عبایی از استان گیلان گزارش شده است، یکی از آفات قرنطینه خارجی جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود. به منظور بررسی دشمنان طبیعی آفت در مناطق آلوده، طی ماه‌های شهریور تا آبان سال ۱۳۸۱ تعداد قابل توجهی از شفیره‌های پروانه سفید درختان از منطقه رضوان شهر گیلان جمع‌آوری شدند. از شفیره‌های پرورش داده شده در آزمایشگاه، دو گونه زنبور پارازیتوئید از خانواده‌های *Eulophidae* و *Pteromalidae* خارج شدند که در ابتدا توسط آقای دکتر ابراهیمی محقق محترم موسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی تشخیص و سپس این نمونه‌ها به موزه جانور شناسی اکراین^۱ ارسال و توسط Alex Gomovsky به شرح زیر نیز شناسایی و مورد تایید قرار گرفتند:

Psychophagus omnivorus (Walker) (Pteromalidae)

Chouioia cunea (Yang) (Eulophidae: Tetrastichinae)

^۱ Schmalhausen Institute of Zoology, Kiev, Ukraine

زنبورهای پارازیتوئید در اکثر شفیره‌های نمونه برداری شده وجود داشتند. در اوایل نمونه برداری و در ماه‌های شهریور و مهر اکثر شفیره‌ها توسط *P. omnivorus* پارازیته شدند در حالی که در آبان ماه *C. cunea* اکثر شفیره‌ها را پارازیته نمودند. این دو زنبور پارازیتوئید، در اکثر کشورهای آلوده به *H. cunea* از مهمترین دشمنان طبیعی و تنظیم کننده جمعیت آفت فوق بشمار می‌آیند.

شناسائی گونه‌های تریپس آلوده به توسپوویروس‌های گیاهان زیتنی در استان‌های تهران و مرکزی توسط روش سرولوژیکی الیزا، تبسم قطبی، ابراهیم گیلایان، نوح شهرآیین. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، پونک تهران، بخش تحقیقات ویروس شناسی، موسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی، تهران، بخش تحقیقات رده‌بندی حشرات موسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی تهران.

با توجه به اهمیت گیاهان زیتنی و بر اساس برآوردهای دفتر گل و گیاهان زیتنی معاونت امور باغبانی سطح زیر کشت گل و گیاهان زیتنی کشور در سال ۱۳۷۷ حدود ۳۴۶۰ هکتار برآورد گردید که شهرستان محلات ۲۴ درصد از آنرا به خود اختصاص داده است. نمونه‌های گیاهان زیتنی مشکوک به آلودگی ویروسی از گلخانه‌های مناطق محلات و ورامین جمع‌آوری شدند، در این نمونه برداری‌ها گل گیاهان گل‌دار شامل: لادن (*Tropaeo majus*)، رز (*Rosa spp.*)، رعنا زیبا (*Gaillardia grandiflora*)، همیشه بهار (*Calandula spp.*)، گل دکمه‌ای (*Gompherena spp.*)، اطلسی (*Petunia hybrida*)، مغربی (*Oenothera biennis*)، جعفری (*Tagetis spp.*)، ختمی زیتنی (*Althea spp.*)، کوکب پایه کوتاه (*Dahlia spp.*)، میخک (*Dianthus spp.*)، داودی (*Chrysanthemum spp.*)، گلابیول (*Gladiolus spp.*)، کوکب کوهی (*Rudbeckia spp.*)، میمون (*Anthriscinum spp.*) به صورت کامل به همراه برگ‌های آلوده با علائم مشکوک لکه پژمردگی، نکروز و کلروز برگی، زردی و کوتولگی به گلخانه تحقیقاتی منتقل گردید. بخش‌های گیاهی دارای علائم ابتدا توسط آزمون سرولوژیکی DAS-ELISA با آنتی بادی پلی کلسونال علیه توسپوویروس (*tomato Tarnamin virus*) *ToTV* (AS-0526, AP-0526) و آزمون